

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Ekonomi ve Finans Anabilim Dalı

DÖNEM PROJESİ BAŞLIĞI
Küreselleşmenin Türkiye Ekonomisine Etkisi

Yüksek Lisans Dönem Projesi

Öğrencinin Adı SOYADI

Zeynep Gül KIRIK

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Funda KARA

İstanbul – 2023

DÖNEM PROJESİ TANITIM FORMU

Yazar Adı Soyadı : Zeynep Gül Kırık

Dönem Projesinin Dili : Türkçe

Dönem Projesinin Adı : Küreselleşmenin Türkiye Ekonomisine Etkisi

Enstitü : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Anabilim Dalı : Ekonomi ve Finans

Tarihi : 30.11.2023

Sayfa Sayısı : 40

Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Funda KARA

Dizin Terimleri :

Türkçe Özet :

Dağıtım Listesi : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsüne

İmzası

Adı SOYADI

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Ekonomi ve Finans Anabilim Dalı

DÖNEM PROJESİ BAŞLIĞI
Küreselleşmenin Türkiye Ekonomisine Etkisi

Yüksek Lisans Dönem Projesi

Öğrencinin Adı SOYADI

Zeynep Gül KIRIK

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Funda KARA

İstanbul – 2023

BEYAN

Bu projenin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, projenin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir proje olarak sunulmadığını beyan ederim.

Adı SOYADI

TARİH

T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS DÖNEM PROJESİ
DEĞERLENDİRME RAPORU

Öğrencinin	
Adı ve Soyadı	
Numarası	
Anabilim Dalı	
Dönem Projesi Konusu	
Dönem Projesine Başladığı Tarih	
Dönem Projesini Bitirdiği Tarih	

Yukarıda ismi yazılı Tezsiz Yüksek Lisans öğrencisi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri gereğince, Danışmanı tarafından/...../..... Tarihinde Saat’da yapılan değerlendirme sonucunda;

☐ **Başarılı,**

☐ **Başarısız,**

bulunmuştur.

Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesini Yürüten Danışmanın

Ünvanı, Adı ve Soyadı:

Tarih:

İmzası:

ÖZET

Özet sayfaları, projenin kapsam ve içeriğinin 750 kelimeyi aşmayacak biçimde özetlenerek Türkçe ve İngilizce dilinde yazıldığı sayfalardan oluşur. Her dil için en çok iki sayfa kullanılır. Sıralamada önce Türkçe, sonra İngilizce özet yer alır.

Özet sayfalarının üst orta kısmına başlık olarak büyük ve kalın harflerle Türkçe “ÖZET” ve İngilizce “SUMMARY” kelimeleri yazılır.

Anahtar Kelimeler: Proje, yazım

SUMMARY

Özet sayfaları, projenin kapsam ve içeriğinin 750 kelimeyi aşmayacak biçimde özetlenerek Türkçe ve İngilizce dilinde yazıldığı sayfalardan oluşur. Her dil için en çok iki sayfa kullanılır. Sıralamada önce Türkçe, sonra İngilizce özet yer alır.

Keywords: Project, spelling

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	iv
ÖNSÖZ.....	v
GİRİŞ	vi

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Küreselleşme Nedir?.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
1.1.1 Küreselleşmenin Tarihçesi.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
1.1.2. Küreselleşmenin Boyutları ve Etkileri.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
1.1.3. Küreselleşmenin Zorlukları Nelerdir?	3
1.2. Türkiye Ekonomisinin Tarihçesi Kısaca	4
1.2.1 Türkiye Ekonomisini Etkileyen Küresel Kirizler	5
1.2.2. Türkiye'nin Dış Ticaret Gelişimi ve Politikaları	6

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. Türkiye'nin Jeopolitik Konumu	7
2.1.1. Türkiye'nin Jeopolitik Konumunun Ekonomiye Etkileri.....	7
2.1.2. Küreselleşme Açısından Türkiye'nin Jeopolitik Önemi ..	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
2.1.3. Türkiye'nin Jeopolitik Konumunun Küreselleşmeye Etkileri.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
2.1.4. Türkiye'nin Jeopolitik Konumunun Dış Ticarete Etkileri	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. Türkiye Ekonomisindeki Küreselleşme ve Değişimler	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
3.2. Türkiye'nin Son Yıllardaki Ekonomik Gelişmeleri	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
3.3. Küreselleşmenin Türkiye Ekonomisine Etkileri.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
3.4. Küresel Rekabet ve Gelir Eşitsizliği.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
3.5. Küreselleşmede Politikaların Rolü	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
3.6. Yerli İşletmelerin Rekabet Gücünü Arttırmak İçin Geliştirilen Politikalar	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

3.7. Türkiye'nin Küresel Ekonomik Konumu ve Gelecekteki Fırsatlar **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**

SONUÇLAR VE ÖNERİLER 8

KAYNAKÇA 9

EKLER.....Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

ÖZGEÇMİŞ..... 10

KISALTMALAR

SSCB : Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği

ÖNSÖZ

Buraya Tez ile ilgili olarak önsöz yazılacaktır.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Sed egestas tellus eget odio eleifend pharetra. Duis efficitur orci vel consequat imperdiet. Fusce vitae congue tellus, ac varius ipsum. Maecenas quis libero quis risus dictum eleifend eget cursus massa. Cras dapibus non velit non commodo. Proin faucibus tortor quis justo cursus imperdiet. Cras mollis tincidunt volutpat. Curabitur posuere nec metus eu pharetra. Curabitur auctor nibh et molestie bibendum. Praesent tincidunt tempor nisi id pellentesque. Aenean faucibus eros quis ornare fermentum. Fusce varius ultricies massa ut semper. Aenean tincidunt nisi risus, non hendrerit sapien placerat id. Vestibulum aliquet, velit non congue euismod, nisl diam vehicula odio, ut consequat nisi magna ac ligula. Sed blandit eleifend nibh, et vulputate purus suscipit eu. Donec id odio metus.

GİRİŞ

Buraya Tez ile ilgili olarak giriş bölümü yazılacaktır.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Sed egestas tellus eget odio eleifend pharetra. Duis efficitur orci vel consequat imperdiet. Fusce vitae congue tellus, ac varius ipsum. Maecenas quis libero quis risus dictum eleifend eget cursus massa. Cras dapibus non velit non commodo. Proin faucibus tortor quis justo cursus imperdiet. Cras mollis tincidunt volutpat. Curabitur posuere nec metus eu pharetra. Curabitur auctor nibh et molestie bibendum. Praesent tincidunt tempor nisi id pellentesque. Aenean faucibus eros quis ornare fermentum. Fusce varius ultricies massa ut semper. Aenean tincidunt nisi risus, non hendrerit sapien placerat id. Vestibulum aliquet, velit non congue euismod, nisl diam vehicula odio, ut consequat nisi magna ac ligula. Sed blandit eleifend nibh, et vulputate purus suscipit eu. Donec id odio metus.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Küreselleşme Nedir?

Küreselleşme, tüm dünyada ekonomik, sosyal, kültürel ve politik olguların dünyadaki etkileşimi arttırması sonucu ortaya çıkan bir süreçtir. Bu süreç ile birlikte uluslararası ticaret ve iletişimin artmasına bağlı olarak ülkeler arası bağlantıları artırır. Kısacası küreselleşme ülkeler arası etkileşimi “karşılıklı bağımlılık” çerçevesinde arttırmaktadır.

1.1.1. Küreselleşmenin tarihçesi

Küreselleşmenin ne zaman başladığı ile ilgili çok çeşitli görüşler yer almaktadır. Bu görüşlerin ortak paydada bulunduğu nokta ise küreselleşme olgusu oldukça eski bir tarihe dayanmasıdır.

Genel olarak baktığımızda ise küreselleşmenin Endüstri Devrimi zamanında başladığını ve üç evreden oluştuğunu söylemek mümkün.

Küreselleşmenin birinci evresi 1870-1914 yılları arasındadır. Birinci evreye oluşum adı da verilmektedir. Bu evrede Rönesans ve reform hareketleri ile ortaya çıkan gerek ekonomik gelişmeler gerekse teknolojik gelişmeler ile ülkeler arası iletişimin artması ve Özellikle Endüstri Devrimi ile birlikte uluslararası ticarete serbestleşme, sermaye ve iş gücü hareketliliğinde bir sınırlama olmadığından ticarete ciddi olumlu etkiler oluşmuştur. Ve buda Küreselleşmenin gelişmesine neden olmuştur.

İkinci evre 1914-1950’li yılları arasındadır. 1. Dünya Savaşı ile başlayıp, Büyük Bunalım ve 2. Dünya Savaşı’nın bitmesiyle sona eren bu dönemde küreselleşmede yaşanan gelişmelerde gerilemeye neden olmuştur.

Üçüncü evre 1950-1989 yılları arasındadır. Bu evrede küreselleşmenin tekrar yaygınlaşmasını sağlayan iki olaydan söz etmek mümkündür. Bu olaylar Berlin Duvarının Yıkılması ve SSCB ve Doğu Bloğunun çöküşü olarak kabul edilmektedir. Ve aynı zamandan başka büyük bir savaşın yaşanmaması ve özellikle 1980’den

sonrada küreselleşme açısından yaşanan olumlu gelişmelerden ötürü dünya gündeminin ilk sıralarında yerini almıştır.

1.1.2. Küreselleşmenin boyutları ve etkileri

Küreselleşme birçok boyuta sahiptir. Genel çerçevede küreselleşmenin boyutlar şu şekildedir;

- Ekonomik Boyut
- Siyasi Boyut
- Kültürel Boyut
- Teknolojik Boyut

Ekonomik boyut, küreselleşmenin en önemli bileşenlerinden biridir. Genel anlamıyla ülke ekonomilerinin dünya ekonomisiyle ilişkisi yani tüm dünyanın tek pazarda birleşmesidir. Ekonomik boyut ile birlikte dünya çapında serbest ticaretin yayılmasına, dış ticaret hacminde artışa, sermaye hareketliliğinin artmasına ve uluslararası şirketlerde faaliyet hacminin artmasına etki etmektedir.

Siyasi boyut, ulus-devlet, devletler üstü kurumlar, sivil toplum, yerel yönetimler gibi kuruluşların karşılıklı etkileşim ve iletişimi sonucu şekillenmektedir. Ulus devletinin daha çok uluslararası üst kuruluşlara dönüşmesine etki etmektedir. Buna da esasen ‘‘siyasal küreselleşme’’ denir.

Kültürel boyut, teknoloji ile birlikte yerel kültür etkisini yitirmeye başlamıştır. Geleneksel kültür büyük bir değişim içine girmiş ve daha çok tek tip bir biçim haline gelmiştir. Kültürler de küreselleşme ile birlikte birbirine benzemeye başlamıştır.

Teknolojik boyut, küreselleşmeyi önemli ölçüde tetikleyen bir boyuttur. Küreselleşmenin başladığı andan itibaren teknolojinin gelişmesi ile birlikte uluslararası iletişim ve ulaşım gelişim gösterdiğinden tüm küreselleşme boyutlarına katkısı oldukça önemlidir. Özellikle ekonomik boyuta da katkısı tartışılmazdır.

1.1.3. Küreselleşmenin zorlukları nelerdir?

Küreselleşmenin dünyaya sunduğu olanakların yeni değişimler ve gelişmeler ile birlikte ekonomik eşitsizlikler, kültürel homojenleşme, çevresel etkiler, politik gerilimler, iş gücü dengelenmesi, yerel ekonomilerin zayıflaması gibi çeşitli zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bu zorluklar bazı ülkelere dezavantajlı olabilmektedir. Küreselleşmenin avantajları gibi zorluklarını da göz ardı etmeyip gerekli politik ve stratejik kararlar ile minimize edilmelidir.

1.2. Türkiye Ekonomisinin Tarihçesi Kısaca

Türkiye ekonomisinin Osmanlı dönemine dayanmaktadır. Osmanlı imparatorluğu dönemi boyunca tarım ve ticaret odaklı ekonomi hakimdi. 1. Dünya Savaşı'nın ardından çöküş dönemi yaşandı. Çöküş dönemi Türkiye Cumhuriyetinin kurulması ile birlikte ekonomik dönüşüm olması açısından sanayileşme ve modernizasyon politikaları izlendi.

1950'li yıllarda çok partili siyasi sisteme geçiş ile birlikte özel sektörün önemi arttı ve 1980'li yıllarda yapılan reformlar ile birlikte serbest piyasa ekonomisine geçişi hızlandırıp dış ticarete liberalizasyon gerçekleştirildi.

Sonraki yıllarda ise Türkiye ekonomik krizlere ve büyüme odaklı ekonomik politikalara sahne oldu. Ve büyüme odaklı politikalar günümüzde de devam etmektedir.

Özellikle 2000’li yıllar ev sonrasında Türkiye uluslararası arenada daha güzlü bir konuma geldi. Ve büyüme odaklı politikalar günümüzde de devam etmektedir.

1.2.1. Türkiye ekonomisini etkileyen küresel krizler

Küresel ekonomik kriz, aniden birçok ülkenin ekonomisini olumsuz etkileyecek sonuçlar ile ortaya çıkar. Dünya genelinde zaman zaman gerek politik gerek ise ekonomik nedenlerden çeşitli ekonomik krizler meydana gelmiştir. Türkiye de bu ekonomik krizlerden özellikle 1929 Krizi(Büyük Bunalım) ve 2008 Küresel Krizinden oldukça etkilenmiştir.

1929 Krizi; ekti alanı ve süresi açısından dünyanın en ağır ekonomik krizi olarak kabul edilmektedir. Ekonomistlerin farklı farklı fikirlerinden dolayı net bir nedeni olmasa bile büyük çapta bir ekonomik çöküş olduğu aşikârdır. Bu krizin bir borsa krizi olduğunu söylemek mümkündür. Krizin Türkiye’ye etkisi, ulusal parasında değer kaybı yaşaması ve ihracatın ciddi oranda düşmesidir.

2008 Küresel Krizi; bir tür emlak krizidir. Etki alanı ve süresi açısından 1929 krizi ile kıyaslanmakta olan bu kriz ABD’ deki konut kredilerinin geri ödemelerinde oluşan zorluklardan ötürü konut piyasasının değer kaybetmesi ile oluşan bir krizdir. Bu kriz derinlik kazanarak küresel bir kriz halini almıştır. Bu krizin Türkiye’ye etkisi, büyümekte olan ulusal ekonomide bir daralma söz konusu olmuştur. Bu daralma dış ticaretten gelen sermayede bir azalış olması ve uluslararası bankacılık sistemine bağlı kredilerin durması en büyük etki olmuştur.

1.2.2. Türkiye'nin dış ticaret gelişimi ve politikaları

Osmanlı döneminde ticaretin büyük bölümü tarım ve el sanatlarına dayanmaktaydı. Cumhuriyet dönemiyle birlikte ticaret sanayileşmeye doğru evrilmeye başladı ve artık sanayileşme politikaları ve dışa açılma stratejileri izlendi.

1950 yılından 1980 yılına kadar Türkiye yerli üretimi destekleyen politikalar izledi. Daha çok ithalatı kısıtlayan ve ihracatı teşvik edecek politikaların geliştirildiği bu dönem ithalat substitüsyonu ve ihracat teşvikleri dönemi olarak bilinmektedir.

1980 yılı itibariyle Türkiye serbest piyasa ekonomisine geçiş yaparak dış ticaret politikaları liberalleştirildi. Gümrük tarifeleri düşürüldü, dış ticaret kısıtlamaların azaltılması gibi uluslararası ticareti teşvik edici birçok reformlar gerçekleştirildi.

Türkiye 1996 'da AB ve Gümrük Birliği'ne katıldı. Türk sanayisinin AB pazarına girişi kolaylaştı. Pazara giriş zaman zaman rekabet baskısı ve uyum süreci gerektirdi. Çeşitli ülke ve bölgelerle serbest ticaret anlaşmaları imzalanmış büyük ticaret ortaklar ile ABD, Çin gibi ilişkilerin güçlenmesine odaklanılmıştır.

Bugün ise Türkiye, dış ticaret politikalarını sürdürülebilirlik, teknoloji transferi, katma değerli üretim ve dijital ekonomiye odaklı olarak şekillenmektedir. Pandemi gibi küresel olayların etkilerini azaltmaya yönelik stratejilerde geliştiriliyor.

Türkiye'nin dış ticaret stratejileri, tarih içinde ekonomik koşullar ve uluslararası ilişkiler ile birlikte şekillenmiştir.

Türkiye bugün küresel ticarete etkin bir rol olarak yer almaya çalışmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. Türkiye'nin Jeopolitik Konumu

Jeopolitik konumu sözcük anlamı itibariyle devletlerin bulundukları yer olarak tanımlamak mümkündür.

Türkiye Avrupa ve Asya arasında bir köprü olan Türkiye, tarihin ilk çağlarından itibaren jeopolitik bir önem taşımıştır.(Serdaroğlu, 2004, s.320). Türkiye 3 tarafı denizle çevrilidir. Komşu ülkeleri, Suriye, İran, Irak, Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, Bulgaristan ve Yunanistan'dır. Önemli komşu ülkelere sahip olması, Avrupa ve Asya arasında bir köprü olması açısından dış politika, dış ticaret gibi küresel kavramlarda konumu oldukça önemlidir.

2.1.1. Türkiye'nin jeopolitik konumunun ekonomiye etkileri

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Buraya Tez ile ilgili sonuçlar yazılacaktır.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Integer varius tincidunt arcu a bibendum. In aliquet sagittis imperdiet. Integer eget ligula ut felis lobortis porta. Pellentesque sit amet orci at ante euismod accumsan ac ac nulla. Praesent vestibulum libero in eros tempor, at feugiat lorem maximus. Fusce ultrices mollis bibendum. Nulla iaculis cursus lorem non volutpat. Phasellus vitae iaculis justo. Maecenas commodo dolor est, eget imperdiet neque accumsan in. Suspendisse ultrices felis non nisi pretium placerat. Sed scelerisque scelerisque lorem, id placerat urna sagittis id. Maecenas non pretium purus. Ut placerat neque vel sagittis blandit. Ut eu tellus egestas, malesuada nisl ac, vestibulum augue.

KAYNAKÇA

- Elçin, A.B.(2012), Küreselleşmenin Tarihçesi
- Kaya,M.&Aydemir, C.(2011), ‘‘Küreselleşmenin Tarihsel Gelişimi’’ - Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi
- Aktel, M.(2021), Küreselleşme Süreci ve Etki Alanları - Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi
- Bayar, F.(2008),."Küreselleşme kavramı ve küreselleşme sürecinde Türkiye." Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi
- Çelik, M. Y.(2012) ‘‘Boyutları ve Farklı Algılarıyla Küreselleşme’’ - Dr. Dumlupınar Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü
- Darıcan, M.F.(2016) ‘‘Ekonomik Krizler ve Türkiye’’ – İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi
- Apak, S.(2016) ‘‘ 1929 ve 2008 Krizlerinin Karşılaştırılması: Dünya ve Türkiye Örneği’’ - Dergipark.org.tr
- Şahin, Orkunoğlu, F., I.(2022) ‘‘Türkiye’nin 1980-2021 Dönemi Dış Ticaret Gelişiminin İrdelenmesi’’ - Dergipark.org.tr
- Doğan, M. – Doğan, Sertkaya, Ö. (2022) ‘‘Türkiye’nin Jeopolitiği’’- Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : KIRIK, Zeynep Gül
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 21.09.1997 KARAYAZI
Telefon : 0 533 363 21 44
Faks :
e-mail : kirikzeynep232@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek lisans		
Lisans		
Lise		

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
-----	-----	-------

Yabancı Dil

Yayınlar

Hobiler

